Autor Guste Santini
Ponedjeljak, 14 Svibanj 2018 06:43

Odnos instituta zaštitne kamate na kapital i kamatne stope sjajan je primjer povezanosti instrumenata ekonomske politike. Drugim riječima, kada govorimo o ekonomskoj politici nije primjeren postupak parcijalne analize. Hegel je bio u pravu kada je rekao: „Istina je cjelina“. Institut zaštitne kamate ima za cilj da zaštiti kapital od inflacijske erozije. Naime, inflacija „prelijeva“ bilancu stanja u bilancu uspjeha što na prvi pogled rezultira rastom učinkovitosti poslovanja a u suštini razara bilancu stanja.

Kamatna stopa je u Lijepoj našoj značajno viša od razine kamatnih stopa u EU. Razlog tome valja tražiti u niskoj razini vlastitog kapitala u odnosu na tuđi kapital kako se to lijepo vidi iz pasive bilance hrvatskog gospodarstva koje godišnje objavljuje FINA čemu se ne pridaje primjerena pozornost. Drugi je razlog visoka razina entropije gospodarskog, i ukupnog društvenog, sustava. Rast entropije, uvijek i svuda, jasan je signal o rastućim rizicima. Premija na rizik je nedjeljivi dio kamatne stope. Jasno, kada su rizici veliki tada je realno očekivati precjenjivanje ionako velikih rizika. Posljedica tog i takvog pristupa su visoke kamatne stope.

Hrvatsko gospodarstvo ovisi o tuđim izvorima financiranja. U tom smislu valja identificirati stanje nepodmirenih potraživanja i dugovanja. Kada nepodmirena potraživanja i dugovanja pređu određenu granicu sustav postaje sam po sebi rizičan. Nelikvidnost, protuzakonita emisija novca, trajno je obilježje hrvatskog gospodarskog sustava. Pregovaračka pozicija uvijek i svuda određuje odnos kupac – dobavljač. Međutim, razina međuovisnosti i, temeljem iste, kreiranje nelikvidnosti ne može niti smije biti izvan interesa vlasti. U pravu su oni koji smatraju da bi za iznos nepodmirenih potraživanja, koja nisu naplaćena, država morala preuzeti dio koji se odnosi na već plaćeni PDV. I dalje. U pravu su oni koji zagovaraju da se PDV plaća, bez obzira na veličinu tvrtke, samo po naplati PDV-a. To je veliki problem koji će se morati razmotriti i primjereno riješiti.

Jedno od mogućih rješenja, iako nije potpuno, je uvođenje instituta zaštitne kamate na kapital. Ukoliko imamo zaštitnu kamatu na kapital tada poduzetnik nije u mogućnosti istu isplatiti putem dividendi, već će se, što je dobro za bonitet odnosne tvrtke, povećati njezina vrijednost. Jasno, iznos iznad zaštitne kamate na kapital podložan je porezu na dobit, a ostatak dobiti vlasnici si mogu isplatiti u obliku dividende. S druge strane, institut zaštitne kamate na kapital povećava vlastita u odnosu na tuđa sredstva što povećava kreditni bonitet odnosne tvrtke. Povećanje kreditnog boniteta smanjuje kamatne stope i potražnju za kreditima. Osim toga, povećanje kreditnog rejtinga povećava sposobnost razvoja tvrtke, između ostalog, i rastom investicijske aktivnosti. Temeljni problem Â hrvatskog gospodarstva je financijska nestabilnost. Živimo u paradoksalnim uvjetima. Financijski sustav je stabilan, a gospodarstvo je financijski nestabilno.

Opravdanje za uvođenje zaštitne kamate na kapital je prilično jednostavno. Nitko ne dvoji da je potrebno odrediti neoporeziv iznos dohotka od rada. Polazi se od jasne i razumljive pretpostavke da radnik nema poreznog kapaciteta dok ne osigura svoju egzistenciju. Iznos neoporezivog dijela dohotka kako bi se radna snaga reproducirala nije nikada bila sporna. Nakon osiguranja egzistencijalnog minimuma pojavljuje se porezni kapacitet i nastaje porezna obveza temeljem poreza na dohodak. Zaštitnu kamatu trebam shvatiti kao egzistencijalni dio prinosa na uloženi kapital. Nakon osiguranja egzistencijalnog dijela može nastati porezna obveza poreza na dobit. Manipulacijom visine zaštitne kamate na kapital moguće je provoditi anticikličku ekonomsku politiku što čini institut zaštitne kamate na kapital tako primamljivim. Općenito, da bi se poboljšala „krvna“, financijska, slika gospodarstva valjalo bi stimulirati neisplaćivanje dividendi. Istovremeno bi bilo dobro razmotriti potpunu integraciju poreza na dohodak i dobit kako bi se izjednačio dohodak od rada s dohotkom od kapitala. Ovo bi imalo značajne učinke za jačanje srednje klase koja je objektivno, u uvjetima rastuće globalizacije, ugrožena.

Iz navedenog slijedi da je Lijepoj našoj potrebna zaštitna kamata. Imamo li u vidu financijsku sliku hrvatskog gospodarstva možemo reći da je ona naprosto nužna. Uvođenje zaštitne kamate na kapital otvara mogućnosti pojednostavljenja porezne bilance. Pri tome valja reći da institut zaštitne kamate na kapital stabilizira poslovanje odnosne tvrtke, a poduzetniku ostavlja da odluče da li će iznos zaštitne kamate na kapital Â investirati u opremu, edukaciju ili trajna obrtna sredstva. Svaka od navedenih kategorija predstavlja investiciju.